

пророцима: „О када би раздро небеса и сишао!“ , па чак и ако би то за њега самог значило погибелћу катастрофу. У његовој души су се пројавиле такве дубине, које он до сада није осећао у себи самоме, пројавила се горућа, пламена, свесагоревајућа, потпуно некористољубива љубав према „Очекивању народа“, према пророцима осликаног лика кроткога Месије Који „немоћи наше узе и слабости наше понесе“. При самој могућности да Га види, Закхеј више не мисли на себе.

У тријумфу Месије за њега лично, за Закхеја, крије се катастрофа и погибао. Али он не мисли о томе. Он жели да само крајичком ока угледа Онога Кога су најављивали Мојсеј и пророци. И ево Христа, пролази. Окружен је масом људи. Закхеј га не може видети, будући мали растом. Али жеђ, без икаквих интереса, до крајњих граница несебична жеђ Закхеја, да види Христа, макар издалека, тако безгранична, тако неодољива сила, да он, који је био богат, на високом положају, чиновник Римскога царства, посред гомиле људи који га гледају непријатељски, са мржњом и презиrom, није ни на шта обраћао пажњу. Обузет једино ватреном жељом да види Христа, ради чега нарушава сваку конвенционалност, сваки спољашњи поредак и успиње се на дивљу смокву, која је расла покрај пута.

И очи тешкога грешника – старешине изрода и издајника, сустреле су се са очима Светог Израилевог – Христа Месије – Сина Божијег.

Љубав види оно што није до-

ступно равнодушном и непријатељском погледу. До самозаборава заволевши лик Месије, Закхеј је истог тренутка могао да у путујућем галилејском Учитељу препозна Господа Христа, а Господ, пун Божанске и човечанске љубави, видео је у овоме Закхеју, који Га је посматрао са смоквине гране, ту дубину душе, која је до тада била непозната и самоме Закхеју: Господ је видео да пламена љубав према Светоме Израилевог у срцу овога издајника, нимало не затамњена ма каквим користољубљем, може га препородити и обновити.

Зачуо се Божански глас: „Закхеју, сиђи брзо; јер ми данас ваља бити у дому твоме“.

И морални препород, спасење, обновљење дође Закхеју и свему дому његовом.

Син Човечији је заиста дошао да пронађе и спасе изгубљено.

Господе, Господе, и ми смо, као Закхеј некада, издали Тебе, лишили себе удела Израилевог, издали своју наду! Али нека, макар и на посрамљење нама и сличнима нама, дође Царство Твоје, Твоја победа и Твој тријумф! Да се не размећу Твоји непријатељи над наследством Твојим! Чак иако нам, потпуно заслужено, по нашим гресима, Твој долазак донесе погибао и осуду – дођи Господе, дођи ускоро! Али даруј нам, премда смо те издали, да видимо тријумф Твоје правде, чак иако не можемо бити његови судеоници. И помилуј нас, више сваке наде, као што си помиловао некада Закхеја!

манастир Подмаине - храм Успења Пресвете Богородице
са благословом игумана јеромонаха Рафаила

ВАСКРСЕЊЕ

ТРИДЕСЕТ И СЕДМА НЕДЕЉА ПО ПЕДЕСЕТНИЦИ

ѿрей. Јефрем Сирин, ѿрей. Исаак Сирин

Лк. 19, 1 - 10, зч. 94; 1Тим. 4, 9 -15, зач. 285.

свeтuи Јован Шанiајски

ЗАКХЕЈ

Исус је ушао у Јерихон, пролазио њиме. И неки Закхеј, старешина цариника и богати човек, тражио је да види Исуса, да види ко је Он. Али није могао од народа, будући да је био мали растом. И пожуривши испред свих, успео се на смокву, не би ли га видео, јер је Господ имао да прође крај ње. Када је Исус дошао до тога места, подигао је очи, видео га и рекао: „Закхеју, сиђи брзо; јер ми данас ваља бити у дому твоме“ (Лк. 19, 5). Овај брже боље сиђе и са радошћу га угости. Сви који су ово видели, почеше да негодују и говоре да је дошао код грешног човека. Закхеј, пак, дошавши пред Њега, рече Му: „Господе, ево пола имања свога даћу сиромасима, и ако кога нечим оштетих, вратићу четвороструко“ (Лк. 19, 8). Исус је на ово рекао: „Данас дође спасење дому овоме; јер и ово је син Авраамов. Јер Син Човечији дође да потражи и спасе изгубљено“ (Лк. 19, 9 – 10).

Ко је овај Закхеј?

Главни међу цариницима - „старешина цариника“. Често по навич-

ци противуостављање смиреног цариника и гордог фарисеја, заклања собом у нашој свести реалну представу ова два чина. Ипак, да би смо правилно схватили Јеванђеље, требамо их јасно описати.

Фарисеји су заправо били праведници. Уколико нашим устима изговорена, реч „фарисеј“ звучи као осуда, у дане док је Христос живео на земљи и неколико првих деценија хришћанства није било тако. Супротно томе, апостол Павле свечано исповеда за себе пред јудејима: „ја сам фарисеј, син фарисејев“ (Дап. 23, 6). Затим он хришћанима, својој духовној деци, пише: „од рода сам Израилева, племена Венијаминова, Јеврејин од Јевреја, по закону фарисеј“ (Флп. 3, 5). Осим апостола Павла, многи од фарисеја су постали хришћани: Јосиф, Никодим, Гамалило...

Насупрот њима цариници су у стварности били грешници, преступници основних Господњих закона.

Цариници су сакупљачи пораза од јевреја за римљане. Треба има-

email: kontakt@manastirpodmaine.org
интернет презентација: manastirpodmaine.org

ти на уму да јевреји, који су били сасвим свесни свога нарочитог статуса богоизабраништва, хвалили су се тиме да су „семе Аврамово и никад никоме нисмо робовали“ (Јн. 8, 33). А сада, због познатих историјских дешавања они су постали потчињени, поробљени од гордог и недолечног „гвозденог“ народа, незнабожаца, римљана. Јарам овог ропства се затезао све јаче и јаче и постао све осетнији.

Најосетнијим, најочигледнијим знаком, робовања и потчињавања јевреја римљанима, било је то што су јевреји својим поробљивачима плаћали различите намете – порезе. Доношење пореза је за јевреје, као и за све древне народе симболизовало потчињавање. А римљани нису били нимало љубазни са покореним народима, већ су грубо и одлучно од њих тражили и редовне и додатне исплате. Свакако да су их јевреји плаћали са мржњом и одвратношћу. Не чуди онда да су Га књижевници, желећи да искомпромитују Господа у очима свога народа, питали „треба ли дати порез ћесару или не?“ (Мт. 22, 17). Знали су они да, ако Христос каже да се не сме давати порез Ћесару, лако ће Га бити окривити пред Римљанима, а уколико каже да је неопходно платити порезу, биће бесповратно искомпромитован у очима народа.

Док су Римљани управљали Јудејом, посредством локалних владара, попут Ирода, Архелаја, Агрипе итд, ова потчињеност Риму, а нарочито плаћање намета, за јудеје је умекшавана тиме што су се они непосредно потчињавали и данак плаћали својим царевима, а

ови су се потчињавали и плаћали Риму.

Али пред сам почетак Христове проповеди дошло је до измена у систему управљања Јудејом. Свеопшти попис, који је повезан са Христовим Рођењем, био је први корак ка установљавању опорезивања по глави становника свих римских поданика овога подручја. У шестој или седмој години након Христовог Рођења, након премештања Архелаја, када је уведен појединачни порез за све становнике Палестине, јудеји су на ово одговорили устанцима фарисеја Садока и Јуде Галилејца (Дап. 5, 37), и тек након великог напора свештеник Јазар је успео да умири народ.

Уместо локалних царева, за управнике Јудеје и суседних подручја, постављени су римски прокуратори. Да би успешније убирали порез, римљани су у Јудеју увели институцију цариника, која је у Риму постојала још од давних времена. Али у то време, у Риму и читавој Италији, цариници су се бирали из часних редова коњице, док су у Јудеји Римљани изабирали царинике од моралних отпадника, од јудеја који су се слагљавали да пређу у њихову службу и да принуђују своје сународнике да плаћају порез.

Прихватање такве дужности било је повезано са најдубљим моралним падом. Са овим се повезивала не само национална, већ пре свега, религијска издаја. Да би постали оруђе којим су неотесани пагани потчињавали Богоизабрани народ, морало се одрећи од наде Израилеве, од његових светиња, од очекивања, тим пре што римљане није занимала ду-

шевна борба својих агената: ступајући на службу, цариници су морали да положе паганску заклетву верности императору и вршили идолско жртвоприношење његовом духу (генију императора).

Свакако да цариници, убирајући порез од својих сународника, нису штитили једино интересе Рима. Гледајући да извуку што већу корист за себе, богатећи се на рачун својих поробљених сународника, они су јарам римског угњетавања чинили још тежим, још неподношљивијим.

Ето ко су били цариници. Ето зашто су били окружени основаном мржњом и презиром, као издајници свога народа, који нису једноставно издали народност, већ богоизабраност, Божије оруђе у свету, онај народ кроз кога је једино у читавом свету могао да дође препород и спасење људскоме роду.

Све речено се на Закхеја односи у двоструком степену, јер он није био обичан цариник, већ старешина цариника – архителонис. Ван сваке сумње да је он и принео идолску жртву и изговорио паганску заклетву и немилосрдно убио порез од своје сабраће, још га увећавајући, себи на корист. И постао је, како нам и Јеванђеље сведочи, богат човек.

Свакако да је Закхеј добро знао да је за њега изгубљена нада Израилева. Све оно што су пророци објављивали, што је од детињства вољено, од чега је радосно треперила свака „ведуца воскликновение“ верујућа старозаветна душа – није се односило на њега. Он је постао изрод, издајница, одбачени.

За њега нема удела у Израилу.

И ето, и до њега долази глас да се Свети Израилев, пророцима објављени Месија, већ јавио у свету и са невеликом групом ученика пролази кроз Галилеју и Јудеју, проповедајући јеванђеље о Царству и чинећи велика чудеса. У срцима верујућих се трепетно разгоревају радосне наде.

Како се Закхеј односи према овоме?

Лично за њега доалзак Месије представља катастрофу. Римској власти се приближава крај и тријумфујући Израил ће му се свакако осветити за штету коју је од њега претрпео, за увреду и непријатности које му је нанео. Али чак и да се то не деси, јер Месија, по сведочанству пророка „иде праведни, спасавајући, кротки“, ипак ће тријумф Месије њему, Закхеју, донети највеће посрамљење и губитак свега богатства и положаја, које је стекао застрашујућом ценом издаје Бога, свога народа и свију надања Израилевих.

Али можда то и није сасвим тачно. Можда нови проповедник уопште и није Месија. Не верују сви у Њега. Управо му не верују највећи непријатељи цариника, па и њега самог – фарисеји и књижевници. Можда су то све само испразне народне гласине. У том случају би могао спокојно да настави живети, као и до сада.

Али Закхеј не жели да се утврђује у таквим мислима. Он жели да види Исуса, да би сазнао, да би се чврсто уверио: Ко је Он? Закхеј би желео да је овај проповедник који пролази крај њих, заиста Христос Месија. Желео би да може рећи са